

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, collegium.

Megjelenik havonként kétszer.

Felöltszerkesztő:

BIKY ANDOR.

Szerkesztőrség:

Debreczeni István, Pánczél József.

Kiadóhivatali főnök: **Papp József.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 5 korona.

Fél évre 2 kor. 50 fill

Ifjúsági egyesületeknek 4 korona.

Főiskolai hallgatóknak 3 korona.

Egyes szám ára: 40 fillér.

Az oratoriumi emléktábla.

Irta: Vidovich Ernő.

Megkaptuk az engedélyt az oratoriumi emléktábla felállítására. Évtizedek óta vajdó ügy közeleg ezzel a megvalósulás stádiumához, egy emberöltő ifjúságának munkája, fáradozása ül diadalt.

A formák ugyan nem azok, amelyeket az ifjúság óhajtott volna. Mi nagyszabásu ünnepségek kíséretében akartuk hálánkat leróni, azt akartuk, hogy az egész ország velünk ünnepeljen akkor, midőn azt a helyet jelöljük meg emléktáblával, ahol eredményeiben az egész országra kiható országgyűlést tartották.

Ma a március napok hatása alatt, még nagyobb lelkesedéssel gondolunk vissza a debreceni országgyűlés történetére. Elmondták bátran, emelt fővel, nyílt homlokkal a mondani valójukat, harcoltak a magasztos, szent eszméért nyíltan, sisak, paizs nélkül.

Távol állott tőlünk minden politikai vonatkozás, midőn az emléktábla felállítását kérelmeztük. Távol áll ma is.

Csak azt szeretttük volna, hogy amidőn oly tény, oly férfiak iránt rójuk le kegyelet-adónkat, akik fölött azóta a történelem ítéletet mondott, azt ne titkon tegyük, hogy senki tudomást ne szerezhessen róla, hanem nyíltan, sisak, paizs nélkül.

Ezt még ma is megtehetjük. Ünnepeljen a külsőségek helyett a szív, a lélek. És ha az emléktábla leleplezésénél, mint egy testvér jelenik meg a debreceni főiskola ifjúsága, akkor méltók leszünk az ő emlékükhöz, méltók leszünk önmagunkhoz.

Sejtelmek.

Tele a lelkem sejtelemmel,
 Hogy a Halál már itt leselg!
 Meg-meg borzad a lelkem néha,
 Látom már színt a gyászlepelt
 És mintha föld alatt, ott mélyen
 Pihenne már e szív, e kéz,
 S fölém sok sulyos rög borulna,
 A lélegzetem oly nehéz!
 Miként ha koporsóba lennék
 Élve, ifjan bezárva már,
 Ugy tekint szél szemem sugára,
 De vigaszt, reményt nem talál!
 Ugy érzem, hogy már nem sokára
 Eljön, hogy: Elvégeztetett!
 S valami titkon sugja, mondja:
 Költőznöd kell innen neked!
 Ugy érzem, hogy már nemsokára
 A por lesz én velem rokon!
 A Halál csókja itt pirul már
 Ez ajkon, szíven, homlokon!
 A hosszú utnak vége lesz hát
 Amely a sirokhöz vezet.
 A sorompót is, mintha látnám,
 Melyen tullepni nem lehet!
 Azt hát tudom, hogy meg kell halnom,
 Azt is, hogy nemsokára tán!
 Csak azt nem értem: mért letörni
 Ily fiatalon, ily korán!?
 A bimbó is hát mért fakadt ki,
 Ha még csak ki sem nyithatott?
 Miért meglátni tűzben égve,
 S elsötétülve a napot?
 Miért jövünk hát a világra,
 Ha innen újra költözünk?
 Mért kell a sárnak testre válni,
 Ha újra meg porrá leszünk?!
 Óh mért a szív, ha fejledez már,
 S remény virága mind lehull?
 Óh mért a fának éltet adni,
 Ha el kell hullni szórtlanul?
 Óh mért?!... Ezer mért, és felelni
 Egyetlenegyre sem tudok!
 Hallom, hogy hívnak... nem tudom, hol,
 S a hang után csak úgy fulok!
 Ugy vágyom élni, a haláltól
 Ugy télek. . fiatal vagyok!
 Hisz még a földön mitsem éltem,
 S csillagom még csak most ragyog!
 Hajam sötét még! Vén e szív csak,
 Mely elhord annyi bánatot!
 Utamra sorsom semmi rózsát,
 S töviset oly sokat rakott!
 Ha Isten vágyat ad a fának,
 Hogy büszkén törjön égre fel,
 Amikorra már oda érne,
 Az éltét mért veszíti el!?!...

Hiába minden, köny a könyre,
 Esengő bánat, bús panasz,
 Kérlelhetetlen Ur Halálunk,
 Mely elhervasztja a tavaszt!
 Költőzködöm hát, sirva vigan,
 Apránként, lassan. csöndesen,
 Egy egy reményem, álmom elsőb,
 Mig nem marad már semmisen!
 Költözöm hát . S a költözésnek
 Egyszer csak vége is elér,
 Ha majd a házunk kapujában
 Megáll a cifra, zord szekér.
 Hiába már a vágy, a sóhaj!
 Nem ér itt semmit a varázs!
 Gyümölcs – kívülről ép – vagyók, mit
 Belől emészt a rothadás!
 A téli árva fát ha nézem,
 Az is csak bánatról beszél!
 Óh érzem én is bús halálom,
 Mint ősz jöttét a falevél.

Szabó István.

Petőfi, Tompa, Kerényi egyénisége az „Erdei lak”-ban.

Pályanyertes mű. Irta: Marjay Géza

Egyéniséget keresni lírai költeményben könnyű feladat. A lírai költészet természete és jellemző alanyiséga természetszerűleg magán viseli írójának gondolkodás módját, világnézetét, lelkiállapotát, hangulatát, szóval — egyéniségét, vagy legalább egyéniségének egy-egy jellemző mozzanatát.

Lírai költeményt nélkülözni képzelné sem lehet. Ha egyéniség van benne, esetleg gyöngébb technikája mellett is hatást gyakorol az olvasóra, ámde, ha az egyéniségnek, más szóval eredetiségnek hiánya van, lehet annak technikája a legtragyogóbb, mégis csak gyarló mimelés hatását teszi ránk.

Egészen másként áll a dolog a leíró költészetnél.

Erősen kifejtett, karakterisztikus egyéniség, mélyen érző szív, a természeti tünetmények legbelső rejtekeibe is behatolni képes látás szükséges ahhoz, hogy egy — különösen tájképet leíró költemény híven visszatükröztesse írójának egyéniségét. Ha ez igaz, akkor ennek megfordításával is igazsághoz jutunk: a leíró költemény csak akkor értékes, ha ennek a követelménynek megfelel.

Istenáldott tehetségű költő az, ki meglátja kicsinyben a nagyot, nagyban a kicsit. Invenciózus

költő az, ki a nyilvánvaló mellett észreveszi és méltányolni tudja az elrejtettet, ki a valóságban mindig ott látja a rejtett alapeszmét, igazságot. A felületes, mindig csak a felszínen lebegő ember, örökké a felszínen is marad, ellenben az érző, gondolkodó elme kutat, vizsgálódik, behatol a dolgok, tünemények mélységeibe. Mikor aztán így boncolgat, analízis és elvonás útján tiszta igazsághoz jut el.

Ahol a felszínen lebegő laikus csak élettelen tárgyakat lát, mint a természeti életnek szükség-szerű, de általa tovább nem kutatott és nem méltányolt tüneményeit, a bölcselkedő, a költői lélek ott is a mindenütt és mindenben nyilvánító, mindeneket betöltő és mozgó „élet”-et keresi és találja meg és megragadó alakban teljesen új, meglepő igazságot tár elénk. Ez igazságot a laikus feltalálni nem tudja, de elébe tárása után elfogadja, bámulja és csodálja.

„Ahány ember, annyi egyéniség”.

Ebből az axiómából önként következik az is, hogy több költő különbözőképpen, saját egyéniségének megfelelő módon írja le ugyanazt a tárgyat.

Ennek szemléltető bizonyítására legyen szabad a következő kis példát felhoznom:

Három festő tanulmány végett kirándult egy kies szép hegyvidékre. Sokáig barangoltak a fenséges erdőborította hegyek között. Duskálva, tobzódva válogattak a szebbnél szebb tanulmány tárgyakban, végre is egy gyönyörű részlet mind a három lelkét alkotásra ihlette. Elhatározták, hogy ugyanazt a részletet festik le.

Lankás hegyoldalon, őszi dértől csipett aranysárga lombu tölgyfák alatt kis patak csörgedez.

Közelben távolban hatalmas sziklabércek zöldelnek, — barnálnak-kéklének a méla őszi fényben.

Szóval igazi hegyvidéki táj.

Szorgalommal látnak a munkához.

Mikor elkészültek s megmutatták egymásnak műveiket, fejesóválva és mosolyogva néztek egymásra

Ugyanaz a táj háromféleképpen!

Az egyik. — a pathetikus, — óriási arányban tolta előtérbe az óriás hegyeket. Erős konturokkal emelkednek egymás fölé az égbenyúló hegyfalak, az örökzöld fenyvesekkel.

A hegy tövében a kis patak csaknem elenyézik és a szomját oltó szarvas is csak arra való, hogy törpeségével annál inkább éreztette a kolosszális környezet fenséges voltát. Már a vázlaton is látszik, hogy a szarvas a természet nagyságától mintegy megdöbbenve áll és bámulatra, hódolatra, imádatra hívja a szemlélőt az alkotó iránt.

A második, — az epikus, — egészen más távlatot vett fel művénel.

Szélesen elnyulva huzódik a háttérben egy hegyláncolat. A csucok arányát kisebbiti, hogy a patak annál inkább érvényesüljön. A tenyészetre, az életre nagyobb súlyt fektet. A fákon madarak, a talajon pázsit. Szinte haljuk a lomb susogását. A szarvas szomjuságától üzetve jön. A festő menés közben örökíti meg. Minden él, mozog itt. Egy darab kiszakított „élet” ez a vászon, amely az erdő életének egy röpke pillanatát beszéli el.

Végre a harmadik, az ábrázoló ideálista a kettőt igyekezett vásznán egyesíteni úgy, hogy a hatalmas háttérül szolgáló hegyek a messze távol ködében kéklének nagy vonásokkal. Fokozatosan kisebbednek a hegyek s a patak, meg a szarvas teljesen érvényesülnek. Felfogásának különlegessége, egyéniségének ideálistusa abban lel kifejezést, hogy az inni készülő szarvas ünő várakozó, mintegy epedő tekintettel néz vissza az erdő sötét mélyébe, mintha szerelmes párját, a deli szép gimet várná.

Három ember — három egyéniség!

*

1845-ben három ifjú költő barangolt a felvidék vadregényes táján, három jó barát. Kettő közülök isteni lángelme, Istentől ihletett költő, a nemzeti irodalomnak lánglelkű bajnoka. A harmadik kevésbé ismert név Érző lelkű, meleg kedélyű poéta, kit korábban nagyon kedveltek de akinek neve már is ugyszólván feledésbe ment. Ez volt az eredetileg idegen ajku, tragikus véget ért jó Kerényi (Christmann Frigyes).

Az üde hegyi levegőtől felvilanyozva munkakedv szállotta meg lelköket. Elhatározták, hogy költői versenyre kelnek s közös tárgyat énekelnek meg Találtak is egy regényes fekvé-ű kis lakot a zugó erdő mélyében A gyönyörű környezet, az erdő beszédes poézise, a hegyvidéknek zordon-ságában is megkapó silhouettje megihlette lelküket és — nemes ambícióval látnak a munkához.

*

A három költemény valóban megragadó példa arra, a három költő egyéniségének varázásával, mint gyurja, alakítja, idomítja ugyanazt a tárgyat addig, míg a saját eszméjét bele nem viszi, míg a maga egész lelkét bele nem önti.

Vegyük először a Kerényi költeményét.

Kerényi a 40-es éveknek kedvelt szalonköltője volt. Könnyed, ritmikus versei mindenki által megérthető, átérezhető, egyszerű s csak nagyon ritkán mélyen járó bölcselmi gondolatai, különösen pedig az akkor divott németes szentimentális iskola irányának sikeres követése valóban alkalmassá tették őt arra, hogy különösen a hölgyvilágnak kedvencévé legyen.

Játszi enyelgés, olvadó szentimentalizmus, gyakran azonban életképes eszmék, talpraesett, ügyes fordulatok, itt-ott Heinére emlékeztető persziflázs, szatirikus, ironikus, majd — de csak nagyon ritkán — szarkasztikus csipkelődés, gunyolódás jellemzik Kerényi kis költészetét.

Született poéta volt, de a közepesek közül. Aranyos kedélyű, gyémántszívű, jó, bohém fiú. (Bár örökre az maradhatott volna. Valóban megrázó a szegény magyar poéta tragikus sorsa és halála!)

Első verses könyvének (1844-ből) címlapján az író neve mellett ezt az egykorú feljegyzést találtam: „vagy a kis magyar Heine“. Valóban, sokan hasonlították őt Heinéhez, mert, mint említettem, nagyon meglátszik a költészetén Heine hatása. Mélyebb és indokoltabb jogosultsága nincs is ennek az elnevezésnek, mert a Heine ragyogó költészetéhez, megragadó, elvakító szimponipájához képest a Kerényié csak olyan, mint a pompás aranymadár mellett a fakó kis fülemile.

Ha más költeményét nem is olvasnánk el, mint „Az erdei lak“ ot, ebből az egyből is tiszta képet alkothatnánk egész költői egyéniségéről.

Olyan ő, mint az a színész, aki a külső hatásra számítva elsiklik a mélyen járó és nehezen érthető eszmékfőlött s inkább a tetszetős, első pillanatra megkapó részleteket domborítja ki.

Olyan, mint a pillangó, játszi csapongással virágról virágra száll, megízleli mézét, de hagy belőle másnak is. Minek is szállana lejjebb, miért is fáradoznék, mikor annyi a virág, annyi a méz, oly bódító az illat. Egyik mámból a másikba esik.

Ezt a benyomást merithetjük az „Erdei lak“-ból is.

Kedves, bájos kis költemény.

Olyan könnyed, olyan poétikusan egyszerű, hogy rögtön megragadja az ember szívét. Olyan fele érzés szállott meg, mikor elolvastam, mintha nyájas tavaszi szellő szívet-lelket andalító, lágy zsongással egy nagyon, de nagyon régen hallott, régen el is felejtett édes dallamot hozott volna felém. Meghatározhatatlan, semmilyennek nem nevezhető hatást gyakorol az emberre. Ilyen az ő egész költészete is. Érzí az ember, hogy költővel van dolga, élvezi kisdalainak ritmikus lüktetését, de egyúttal azt is érzi, hogy biányzik, belőlük valami, amivel együtt tökéletesek lennének, ami nélkül azonban csak közepesek, ez a „valami“ már csak a lángész sajátja.

Az „Erdei lak“-ban is általában véve felszínen lebeg. De van benne egy gyönyörű szép, mélyen járó gondolat is:

„Ilyen szép tanyához minek a sövény?
Csak azért, hogy ágas-bogas tetején
Elmulasson egy-két jó kedvű madár,
Mely a tüske közt is füttyörészve jár.

Az utolsó sorban domborodik ki Kerényi egyéniségének legjellemzőbb vonása.

Remek allegóriája ez a szeretetreméltó bohémnak, ki derűtségét, jókedvét, bizalmát az élet legválságosabb körülményei közt sem veszíti el, hanem dalolva vágja keresztül az élet rögös útját s mindig bizik jobb, boldogabb jövőben. Ez adott költőknek is sok ideig derült, rózsás kedélyt, csillogó humort, de őt megtörte az élet, a szenvedés: a jókedv elröppült, a derült kedélyének egyensúlya megbillent és éppen nem várt, megrázóan szomorú véget ért a jókedvű kis dalok és az „Erdei lak“ kedves jó bohém szerzője.

A leírása élénk és szemléltető, de — mint említettem — felszínen marad. A természeti élet nem ihleti lelkét mélyebb elmerülésre, nem is az ő mezeje az.

Az „Erdei lak“-ból tehát úgy állapíthatjuk meg a szerző egyéniségét, hogy a festéshez ért, a színeket jól kezeli, de mélyen nem bocsátkozik a vizsgálódásba. Találékony, ügyes poéta és vérbeli jó bohém. Lebilincselő, szeretetreméltó egyéniség tükröződik vissza az „Erdei lak“ kedvesen gördülékeny, költőiesen szép soraiból.

(Folyt. köv.)

totta
gedte
mint
geszt
leány
ban
egy-
mint
másl
gép
harm

elhar
áhita
maga
már
gyöt
szív
ben,
ben,
de a
dessé

tiszt
ha a
mesé
mesé

porfé
sét.
egy
alatt

meg

Éjsz
tudja

lenn
Ang
szolg
fejr
Pedi
kere
faluk
Ki ti

Romantika.

Forró nyári est tikkadt egyhangúsága börtönte be a méla rónaságot. A magános fűz csüggedten bólintá alá napsugártól ittas lombjait, mint ahogy az első forró vallomás után alácsüggeszti fürtös fejét a magára maradt ábrándos leány. A beláthatatlan buzatáblák csábos álomban alusznak. Csak itt-ott emelkedik ki közülök egy-egy kíváncsibb rozskalász, hogy végig nézze, mint vonul el a poros országuton egyik csordá a másik után. Cammogva, lassan halad mindegyik, gépies mozgásuk nem zavarja meg a nyomasztó harmóniát.

Majd ennek is vége lesz, a tehenek kolompja elhangzik, a szürke porfelhő elvonul. Csend lesz, áhitatos, mély csend. Olyan az alföld, mint egy magasztos néma templom, melyből a hívők serege már eltávozott s az a sok vágy, kívánság, öröm, győtrelem, mi a c ordulásig megtelt emberi szívből egy egy sóhajtasban, egy sóvár tekintetben, az ég felé röpült, már nem zeng a levegőben, már nem kavargott ott a komor falak között, de amit éppen a fönséges némaság tesz beszédessé.

Óh, mert az alföld beszédes; olykor, ha a tiszta nyári est nyugalma semmi sem zavarja, ha a szelid égen megjelennek az első csillagok, mesélni kezd, soha nem hallott fényes tündérmeséket.

Talán most is, most is mesébe fogna, ha új porfelhő nem jelezne egy elkésett farka közelségét. Az álmuktól fölvert varjuk káromva szállnak egyik fáról a másikra s bambán néznek le, az alattuk elvonuló birka-csoportra.

A nyáj után két ember lépdel: Kirják András, meg a juhásza.

Ő kegyelméék bizony elkéstek egy kicsit. Éjszaka lesz mire a faluba érnek. — Vagy ki tudja, tán oda sem érnek?

Veszedelmes még a juhásznak is éjjel kinn lenni mostanában. — Ugy hallatszik, hogy Angyal Bandi itt jár a vidéken... A tekintetes szolgabíró ur száz pengő jutalmat tűzött ki a fejére s már napok óta kerítetteti a pusztákat... Pedig, hejh ki tudja, tán jobb lenne neki otthon kereskedni! — Tegnap este azt beszélte valaki a faluban, hogy a kisasszony, meg Angyal Bandi... Ki tudja... ki tudja?...

A két juhász szótlánul ballagott egymás mellett. Nehéz lenne kitalálni, hogy min gondolkodtak. — Talán az jutott eszébe Kirják uramnak, hogy Angyal Bandi miatt kosarazta ki őt a falu leg szebb lánya s talán azért huzza szemére Pista a kalapját, hogy eltakarja a sebet, mit a betyártól kapott. — Nem tudni. — Egyenletes, fáradt léptekkel vonszolták magukat tova s nem beszéltek. Leverte őket is a mozdulatlan est... Utánuk kutájuk ment. A máskor fürge puli, még az is fáradtan kocogott gazdáit után, kis piros nyelvét hosszan kinyújtva. Föl sem emelte a fejét, hogy megnézzék, miért kárognak a varjak.

Hanem amikor a fordulóhoz értek, egyszerre csak mintha eszébe jutott volna valami, fölveti az orrát és szimatolni kezd. Hosszan, figyelmesen. Nem hisz önmagának. Leül és úgy vizsgálódik tovább — míg végre meggyőződve a csálhatatlan valóságról, keserves szűkölésbe fog, majd fölugrik s ugatva, vonitva szaladja körül a nyáját.

Juhászember már tudja, hogy mit jelent ez. Leveszik a számárról a szűrőket, vállukra kanyarítják s úgy ballagnak tovább

Zivatar lesz — nagy zivatar.

Pár perc múlva már barázdákat szánt a szél a vészesen suttogó kalász-tengeren, végig söpri az utat az alföld szirokkója s aztán jön a nemulass, por, mit hetek óta feltaposott az ember, állat, egy szempillantás alatt a levegőben van. Oda a szeliden mosolygó ég, oda a róna ábrándos képe. Széttépte azt egy hatalmas kéz s a régi harmonia tehetetlen vergődésére az ördögfiak hahotája felel.

Hiába huzza most csuklyáját a juhász fejére, hiába burkolózik szűrőbe, a szél kibontja, kifejti gunyájából s aztán védtelen ellenfelén kacagva tölti ki telhetetlen dühét. Akármerre fordul előle, mindig-mindig szembe fogja, mindig arca vágja s örüljön, ha bele nem dönti az ut széli árokba, vagy nem görgeti végig a messze síkságon.

De ez nem sokáig tart. — A porfelhő eloszlik, elszalad ördögsekéren s láthatni, az ég karmáján hogy alusznak ki köröskörül a fénylő csillagok. — Mintha egy láthatatlan kéz oltogatná őket.

Ilyenkor aztán gyorsan ám az árokszélre a birkákkal, míg el nem alusznak teljesen az égi mécsesek!

Még el sem készülhetett a munkával a két juhász és a megbecsülhetetlen pinc-i, már összeroppan az ég közepén két fekete páncélos lovag s megkezdődik a szörnyű ütközet, az égi háború, a zivatar. Már úgy, ahogy az alföldön szokott kezdődni: nem üdítő esőcseppek hullanak, hanem tüzes mennykövek.

De már erre Kirják uram is megkezdte a társalgást s egy olyan cifrát szalajtott ki a bajusza alól, hogy az égbolton végig cikázó istennyila is szégyenkezve bujt a föld alá. Ezt pedig csak meg kellett kezdeni! Mert tudni való, hogy Pista is kinőtt már az anyámasszony szoknyája mellől s az a juhász becsülethez tartozik, hogy ne engedje magát lepipázni. — Így aztán nem akadt meg a kedélyes társalgás. Ha gazduram a mondat közepén megállt, mert a szél lekapta a fejről a kalapot, hát befejezte Pista, úgy, hogy nem vált szégyenére gazdájának; vagy ha a Pista szava fogyott el, ott volt gazduram, aki koponyájának harminc év óta folyton gazdagodo tárházából olyan talpraesett mondottá kerekítette azt, hogy Pista kénytelen volt veszni induló renomóját, egy új kifakadással visszaállítani. — Arról az esetről pedig, mikor mind a ketten egyszerre igyekeztek megértetni egymással, hogy jobban szeretnének most a meleg csárdában cigányt hallgatni, mint itt a pincsi méltatlankodó szűkölését, jobb nem is szólni.

Azonban bármennyire el voltak is merülve a káromkodásban, egyszer mégis csak a torkukon akadt a szó.

A villám kísérteties fényében egy sugáralak tűnik föl, ki egyenesen biztos léptekkel haladt feléjük. — Fejét mellére hajtá, dacosan neki szegve a zivatarnak; kezében rézfokosa volt. A juhászok meredt szemekkel bámultak a közeledő sötét alakra; egy vészes sejtelem járta át tagjaikat. Mintha találkoztak volna már ezzel az emberrel, mintha látták volna már azt a rézfokost... Egy pillanatra kialudt az égi tűz. Nem lehetett látni semmit, csak hallani a közeledő, egyre közeledő lépteket. Ugy tűnt föl nekik, mintha az az ismeretlen keresztül akarna gázolni rajtuk. Hirtelen felugrottak s mire még egyszer megnyílt az ég torka, ott állt előttük alig pár lépésnyire Angyal Bandi, a hirhedt haramia.

Egy pillanatra ő is meghökkent a váratlan találkozáson, de fölismerve elleneit, vésztióslón emelte föl fokosát.

Azok lélekzetöket is visszafojtva várták, hogy mi fog történni; várták a halál-tusát.

De a betyárnak sietős útja volt, nem akart verekedni s látva, hogy egykor legyőzött ellenfelei nem kívánnak számolni vele, könnyű ugrással átvette magát az árkon és eltűnt.

S ki merné üldözőbe venni Angyal Bandit? Ki merné ilyen rémes éjjel, mikor az ég is a betyárnak kedvez? Ők nem merték. — Csak összenéztek, csak összesugtak: „holnap talán már hurokra is kerül“.

A palkos szél fölkapta e szavakat, s vitte a betyár után, a betyár fülébe. De az nem fordult vissza — sietős útja volt. — Mit törődött ő most a juhászokkal, ment elemmel, vésszel dacolva a szolgabíró közeli kastélya felé.

Álom és sötétség fődte már az egész vidéket. Nem látta senki a betyár jövetelét, csak a kert tekervényes utjai bujtak félelmökben fekete takarójuk alá, hogy észre ne vegye őket a veszedelmes ember.

Annak nem is rájuk volt szüksége. — Tudta már a járást. — Biztos léptekkel haladt az épület bal szárnyáig, hol az egyik ablakrészen félénk sugárka pislogott ki az éjszakába. — Ment a mindennapi találkozásra. — Nappal el kellett rejtőznie az emberek szeme elől, s küzdenie a reá törő sokasággal, de az éjjel az övé, senkisé nem tilthatja meg, hogy találkozzék kedvesével.

Halkan megkopogtatja az ablakot, mire az megnyílik s Angyal Bandi elfelejti a sebeket, miket nappal üldözőitől kapott, elfelejti a holnapot mi talán halált hoz fejére, elfelejt mindent mi körülötte van, csak abba az égő szempárba néz, csak abban gyönyörködik.

Pár pillanat múlva ismét becsukódik az ablak s éhes éjszaka sietve marcangolja szét azt a kis világot ami a nyitott ablakon a szabadba áradt, a nagy komor felhő pedig, mintha megirigyelte volna a betyár sikerét, mintha ő is szerencsét akarna próbálni, sűrű jégesőt küld a leány ablakára.

De ő nem hallja azt. Fejét kedvese kebelére hajtva vidáman cseveg el mindent, amit az ő bohókás lelke összeálmodott. Végre is megunja a felleg a kacagtatást, duzzogva vonul más vidékre, mérgében letaposva mindent, ami útjába esett.

* * *

A csillagok már régen visszafoglalták birodalmukat, a szélvész már régen eltakarodott,

midőn katonás léptek hangzottak föl s a megérkezett pandurok tömött sorban fogták körül a kastélyt.

A betyár hallotta ezt s megértette, hogy mit jelent. Még egyszer átkarolta kedvesét, még egy bucsu csókot nyomott annak remegő ajkára, s nyomtalanul eltűnt a sötét folyosón.

A lány, a remegő leány magára maradt maradosó fajdalmával. Ő is hallotta atyja szigorú parancsszavait, ő is tudta, hogy atyja kegyetlen lesz, ha észreveszi, hogy ő rejtegette a betyárt... De hátha nem veszi észre? Hátha sikerül kedvesének észrevétlenül elmenekülni? A halvány remény erőt adott neki a védekezésre. Felvett egy könyvet asztaláról s olvasni kezdett, miközben szorongva várta a perceket, melyben atyja megérkezik, hogy itt is, az ő szobájában is halálra keresse az üldözött betyárt.

Nem soká kellett várnia — egy hatalmas kéz szenvedélyesen szakította föl az ajtót s atyja fegyveresektől kísérve, a szobába lépett. Meghökkenve hátrált, midőn lányát magában és olvasva látá. Hát csak rágalom volt, amit róla mondtak?

A gyanút azonban, ha egyszer a lélekbe fészkelte magát, nehéz onnan kivetni. Ismerte ő a betyár furfangos eszét s nem hagyta magát félrevezetni.

Fáklyákat parancsolt; hozzáfogott a ház kikutatásához. A legmélyebb zugot is kikutatták már s a betyárt még mindig nem találták sehol.

Föl a padlásra! Parancsolt tovább izgalomtól remegő hangon s a kis csapat megindult fölfelé.

A szegény lány eddig félig eszméletlenül, érzéketlenül nézte a hajszát, de most, midőn látta a padlás felé vonuló fáklyás csapatot ösztönszerűleg összerendezte. Valami azt sugta neki, hogy ott kell kedvesének lenni, hogy nem menekülhetett el. Érezte, hogy élete tragédiája előtt áll, tudta, vagy apját, vagy kedvesét veszti. Mintha hegyes tört mártogatták volna szívébe, vonaglott egész teste — szeretett volna odarohanni hozzá s megfogni a bosszuálló kezét, de nem birt, szeretett volna eltakarni arcát, de kezeit nem tudta föl emelni. El akarta fordítani tekintetét, de izmai fölmondták a szolgálatot s ő nézte-nézte megmerevülő szemekkel apját: baljában magasa emelt fáklya, jobbában pallos, arcán a gyűlölet, a vérszomj kuszált vonásai. Ugy nézett ki, mint

a bosszuállás eleven szelleme. S ez az alak, ez a rémeges alak nem gondol semmivel; nem érzi leánya kinjait, csak megy előre. Már mindjárt ott lesz... pár lépcső és... Tűz van, kiált fel ekkor egy erős férfihang a toruácról, tűz van, ordítja ott ki száz meg száz torok.

A leány eszmél, de csak azért, hogy az öntudat kinjai öntudatlanságba ejtsék. Halovány arca vállaira hanyatlik, hosszú fekete szempillái lezárulnak. Szegény leány, ő tudta, hogy mért van tűz, tudta, hogy ki tette ezt s kiért.

Ami ezután következett azt ő már nem látta, nem érezte. Nem látta, amint apját a fojtó füst visszavonulásra kényszeríté, nem hallotta, amint szidta a fáklyásokat, hogy vigyázatlanságukkal felgyújtották ősi házát. Mozdulatlanul feküdt székében, míg körülötte már a füst, a láng, a pusztulás kezdé felütni tanyáját. Nem érezte azt sem, amint a derekát erős karok fonták körül s vitték-vitték, hogy megmentésük e házból legdrágább kincsöket. Kint a lobogó láng lidércfénye ráveté sugarait a lány fehér arcára s oly halvánnyá, oly ártatlanná változtatta azt, hogy az apa szívéből kiveszett a gyanu utolsó árnya is; megbántott, eszméletlen lányától e rémes éjjért egy forró csókban kért bocsánatot. De a leány nem érzte ezt; fekszik öndudatlanul, eszméletlenül.

A pandurok még sokáig kergették a híres Angyal Bandit, a juhászok és pásztorfiuk még sokáig rémitgették nevével a faluk népeit, de látni nem látta őt senki többé... Azt sem tudják hol halt meg, azt nem tudják, hogy halt meg...

(Budapest.)

Boda Gyula

A vad leány.

Apja a kunság leghiresebb komiszáriusa volt a múlt század 60 as 70 es éveiben.

Hatalmas athléta alak. Magas homloka, sűrű szakáll, széles melle, acél karja, rettenhetetlen bátorsága szinte rémessé tette. Ha fényes homlokát összeráncolta, arcának láttára, a legsötétebb vihar közeledtének félelme lepte meg a „szegény legényt“.

Mig ha mosolygott, (ritkán tette) az a holló fekete szakáll olyan kedvessé, egész ihletetté tette arckifejezését, mint amilyen az ő szövetségi kegyes pátriarkháké lehetett.

Arcképe itt függ íróasztalom fölött. Egy csonka fatörzsön pihen, embernyi magas pásztor

bot van a kezében, talán épen a tiszahajlati csárdában történt gyilkosság tettesének keresésében fáradt el az irtásos, ritka akác erdőben. Eszményi szép arca szigorú vonásaival domborodik ki.

A szobámba tévedő napsugárról a tükör halvány visszfényt vet a komor képre. És sajátságos, mintha az a fehér fénynyaláb föloldaná, fölcsókolná azokat a hosszú, merev vonásokat és egy gyönyörű leányfővé gömbölyitené a széles férfi arcot és ekkor egyszerre ráismerek az ő egyetlen, legkedvesebb leányára: a vad leányra.

Merénylet volt az, minden női gyöngédlelkűség ellen, ahogyan ezt a leányát nevelte. Talán sejtette már halálát s legkisebb gyermekére akarta hátrahagyni prototípusát, amit a többi gyermekeiben zsarnokilag elnyomott. Nagy embereknek ritkán lépnek nyomukba fiaik, mert ők azok előtt is a nagyot játszik.

És csodálatos, ezt a piciny porontyot mily gyöngédséggel becézte ez a medve-erejű óriás, Sohasem akart tőle elválni. Mihelyt apró lábacs-kájára a kis piros csizmát felhuzhatták, oda ültette maga mellé a kocsira és vitte nyomozásra, vizsgálatra.

Ha valamelyik faluban leütöttek egy legényt kirabolták a „zsidót“, a vas ember körül ott settenkedett a kurta szoknyás csitri leány.

S ha hírhedtebb betyárt csíptek el a pandurok, ott volt a vallatásnál. Láttá, amint apja polip ujjáival gúzsba szorította a legerősebb pusztai embert is. Mindenütt csak a vadságot, ennek nyomán a félelmet tapasztalta; apja meg rajongott érte, míg anyja folyvást aggódott.

E sajátos helyzet szülte lelkének ellentétét: vad lett, mint egy cigány-leány és érzékeny, mint a hajnalka virág.

10 éves korában árván maradt a kis őzike. Akkor is elkerült édesanyja mellől. Városba vittek iskolázni, nevelni. De bizony nem vált be. Sőtét vár volt neki a szűk utca s börtön az iskola. Kis fejét, szívét az előbbi boldog évek emlékei foglalkozták. Vágyott a szabadba; a nagy, a sik, a végtelen pusztára.

A napsugaras, széles tanyaudvaron nagyobb, ur egy számadó, mint a miniszter és ennek is parancsolni, ez az élet lett az ő bálványa.

Nemsokára künn volt ismét az ő országában és mit tett? mint egy közönséges „pesztra“, közé állott a cselédeknek. Ott nótázott naphosszat az egyidejű lánygyermek-sereg között.

Tavaszi munkáknál a hullámzó, haragos zöld fütengerben versenyt dalolt a pacsirtával.

Az égető nap alatt kévét kötött hét számra a komoly vasszin kezű kaszások után. Ősszel a tarlott tengeri táblán nehéz zsákokat emelt; rakta a kúpokat.

A hosszú téli estéken, kukorica morzsoláskor, birokra ment dévajságból a pásztor fiukkal!

Erős, ügyes lett, mint a vadmacska.

Tavasz tavaszra jött. Nagy leánynya nőtt, de milyen leánynya egy oszlopos szentet is leszállított volna vezeklő helyéről.

Most már csak lopva kereshette fel kedves mulatóhelyeit.

És a múlt tavaszon egyszerre mégis történt valami. A játszói, mindig vig kedélyű leány, aki vadságában senkire sem adott valami sokat, aki-nek csak az erő imponált, észrevehetően megváltozott. A pacsirta énekénél szenvedélyesebben, néha szomorubban dalolt. Nézte óraszámra a felreppenő égi énekest és napról-napra búsabb lett.

Megmozdult domboru melle alatt a szív.

Az az egészen hozzá illő siheder, kit gyermekkorában soha sem tudott a földre teríteni, sorozásra ment.

Egész nap izgatott volt, szinte belebetegedett.

Délben már feküdni akart, hogy mihamarabb virradjon; este be akart szökni a városba. Rémek játszottak előtte. Nagy sas viaskodik a fiúval. Retentő karmaival szívét akarja kiszaggatni.

Érzi, hogy csak ő tudja megszabadítani, mert hiszen van erő a karjában.

Estére az egészségtől majd kicsattanó arc megfehéredett. Az edzett izmokat hideg veriték verte ki. Lázas beteg lett.

Szegény édesanyja egészen megrémült.

A leány mig egészséges volt, semmit sem mert volna szólni; épen ez kinozta; a rejtett fájdalom százszoros kint okoz.

Nyugodni nem birt, örökösen hánykolódott, majd beszélni kezdett zavarosan:

— Benn marad... tudom, hogy benn marad. Le akartam harapni a kis ujját... Megsajnálтам... ezért kell szenvednem; száz évig élek, addig is megvárom... elég annyi bucsunak...

És arca egyszerre elmosolyodott; Jön, amott jön... látom... segíts... jöjj gyorsan, el akarnak lopni; tied vagyok, ... nem megyek... nem megyek — ez utóbbi szavakat már szinte sikoltva mondta

Ekkor megnyult arca, melle zihálása szűnt és lassanként megpihent.

Reggel édesanyja bevitte a városba

És a vad leány, ki máskor a lovakat hajtotta, olyan lett, mint a vadgalamb; minden szóra megrettent, mintha féltene valamit, vagy nagy bünt követett volna el. A tetten ért tolvaj remegése ült arcára; hijába volt férfi ereje, a szíve női szív volt.

Pár nap múlva megjöttek bátyjai, vidéki rokonai; anyja családi tanács elé vitte ügyét.

Elhatározták, messze idegenbe, zárdába kell vinni, idegbaját gyógyítani, feledni.

A vonaton találkoztam vele. Polgármesterné nagynénje kísért. A sudár, gyönyörű leány, mint letört virág sápadozik. Beszédes fejét az ablak felé fordítja, pereg egymásután fekete szeméből a csillogó könnycsepp, mintha a köszén most izzasztaná a gyémántot.

Siratja azokat a csendes, fehér tanyákat, melyek egymásután, végtelen sorban szaladnak a gőzmasina mellett.

Egy csepp azért a tanyáért, egy... nem számtalan, a boldog szabad életért... hulljatok... hisz ez a legkönnyebb. Ezen egyszerre nevetni kezd, rettenetes nevetés a kétségbeesés öröme.

Nagynénje nem is vigasztalja.

Nem olyan bánat az, mint a többi, ennek ki kell magát tombolnia. Mert nem hamar gyógyul az. Aki érinti, már újra feltépi a sebet.

Ez már okos asszony...

Nem kis dolog egy egész világot temetni, hányan összeroppannak alatta!

Tarnóczi Lajos.

Bál után.

*Fagyos a hajnal. Bús, beteg,
Omló, nehéz köd tépi mellem.
Könnycsepp szivárog a szememben
És suttogom: szeret! szeret!*

*Kint ködbe burkolt gyászvitézek
Merednek rám az utcalángok.
Riadtan, félve fázva állok
S a távozó kocsikra nézek...*

*Vig zeneszó hull a szívemre
És mennék haza már sietve,
De im kigördül egy barát...*

*Nem látsz az ablakon keresztül,
Pedig szívem utánad rezdül
S aranyzománcu dalba zár.*

Szunyogh Barna.

Ópium.

Irta: Vidovich Ernő

Kis makra pipa volt. Skófiummal, csillogó, arany, ezüst, gyönggyel kirakva. A szára illatos meggyfa, szopókája habos, csillogó tajték.

Sokáig néztem, mikor a kezembe nyomták. A mellettem álló ősz szakállu, szurós szemű török mosolyogva nézett reám, azt hitte reszketek.

Ebben az öreg, elkeseredett törökben megtestesülve láttam a világirodalom minden kísértőjét. Homályos szürke szeme egyre azt suttogta: kikacaglak, kinevetlek, ha visszafordulsz a határ mesgyéről; keze félig eltaszított, de éreztem, a mint bilincseiben veri dermedt két kezem.

Mosolyva nyujtám felé a pipát és ő tölteni kezdte. Megtöltötte a savószínű, nyúlós mákony-nyal és meggyujtotta.

Odavezetett egy lomha, kényelmes keveret-hez. Kezembe adta a füstő gő pipát és ott hagyott

Keserű, kinos volt az első szippantás. A fejem zugni kezdett. Ezer határozatlan érzélem támadt a lelkemben és minden azt sugta, nem jól van ez így, ezen segíteni kell.

De azt, hogy hol van a segítő hatalom, már nem tudtam többé.

Nem is kerestem, hiába lett volna.

Pokolbeli boldogság fogott egyszerre. Vert a szívem, vert örültem. Volt ebben az érzésben valami a morhium idegizgató hatásából, de a lelkem egyre zsibbadt, a teremben felhangzó zsi-baj egyre halkabb lett előttem.

Egyszerre elenyészett minden, eltűnt az Élet. Ami megmaradt, már a nyomasztó érzések tömkelege volt.

Amit álmondtam és amire emlékszem elmon-dom.

Májusi délután volt. Jött felém valaki. A kertben viritottak az orgonák és a zöld levelek lilás virágai között jött felém fehér ruhában, hófehér arccal. szőke hajkórónával.

Mosolygott. Addig nem láttam soha, de most úgy tetszett, mintha születésem óta ismerném.

Egyszerre bilincsekbe verte a lelkem, minden érzésem s amint mellém ült, mosolyogtunk mind a ketten. Közönyösen vidáman, mint akiknek nincs közös titkuk, nincs közös csalódásuk.

Hosszu vergődése volt két léleknek, amíg megértettük egymást.

Ami ezután jött, az már a mákonyos álom tulesapongása volt.

Odatévedt a feje keblemre, hajának illatát éreztem, szeme a szerelem boldogságos könyében égett, két leányos, vékony karja remegve simult hozzám és az ajka — az megreszketett az első szerelem varázsában, zokogott az első (és utolsó) tiszta csókban.

... Egyszerre vége volt mindennek. Felébredtem.

A pipa összetörve a számban. Ajkam bágyadt és lázas. Magam önfeledten néztem körül.

Felém hajolt az öreg török. A néma kísértés vak szelleme. Ajkán a fölényes pokolbeli hatalmak vad kacaja játszott.

Hanem a pipa kettétört örökre!

Apróságok Arany Jánosról.

(Folyt. és vége.)

Az Árpádi Ref. Ecclesia Rectorának Tiszt. Tud. Dévai Bálint Urnak.

Engedelmet kérek édes hajdani praeceptorom, ha valamit alkalmatlankodtam ezen levél által. Tsak nem felejtettem el azokat a jótéteményeket, amelyeket velem közöltél, mikor Hűséges Tanítóm voltál, tsak nem felejtettem azokat a drága ajánlékokat, amelyekkel dajkálkodtál velem, mint édes anya az ő gyermekével.

Alázatos szolgálja
egyszersmind tanítványa

Arany János.
Nagyszalontán 1825.

Névnapi köszöntői közt van még két érdekes: mindkettő Pál napi. Az egyik egy kitűnő distichon egy névjegyre írva minden további szószaporítás nélkül, melyet egykori főnökének Török Pál ref. püspöknek küldött. Ez a következő:

„Pál, forduláscod forduljon mindig örökre;
Pál, megtéréseid hagyja sokára az ég.”

A másik egy régi ódonszerű megfakult, megsárgult nagy borítékban. Ez is egykori főnökének, csak hogy jegyzőkori főnökének Borbély Pálnak szól és jön »az égből«. Külsőjén ez van: »Az égből«.

»Borbély Pál kedves, drága, számos sok pártfogói kegyességgel Arany János.« Hanem, hogy a belseje mit tartalmaz, ez ép oly mistikus, mint a külsője. Ritka nevezetes iratként mutogatják, s

felhívják rá a látogatók figyelmét, de csak kívülről, tartalmába azonban, mint valami szentek szentébe hatolni tiltva van. Valószínű, hogy egy pár nagyon is őszinte névnapi kívánság és élc van benne. Gyöngyössy L. ugyan közöl néhány sort belőle és vázlatosan a tartalmát is, de valószínűleg van abban más valami is.

Rögtönzései ismeretesekek, amint nagy része hátrahagyott iratai közt megjelent. Ide jegyzek azonban kettőt, amelyek teljesen ismeretlenek; nem birnak ugyan nagy fontossággal, de érdekes históriáik. Egy időben, még Szalontán laktában rámás csizmája, amelyet ma már nagyon ritkán találunk, elnyűtt. Elkopott a talpa s egyéb haja is lehetett. Elküldte tehát megcsinálni. Azonban egy Bacsá nevű csizmadia, akihez először vitték, nem tudta rámára varrni, egy másiknak, Bereczki Baláznak pedig nem volt hozzá való bőre, talpa. Végre egy harmadik, egy Kosaras nevű megcsinálta. Mikor aztán ez készen haza szállította, Arany a fizetéssel a következő verset küldte neki:

„Kosarast az Isten sokáig megtartsa,
Mig Bacsá a csizmát rámára nem varrja,
Bőrben szükségét sohse láss,
Mint Bereczki Balázs,
Durja az udvarod hat nagy disznó,
Olyan nagy lábna, mint a vén Birzódó.”

Ez utóbbi szintén szalontai ember, valószínűleg az, akit levelében is említ.

A másik abból az időből való, mikor Szalontán tanító volt. Mint nőtlen embernek, javadalmazásához tartozott az élelemmel való ellátás olyanformán, hogy a hűvek főztek számára, sorban házak szerint; ma itt, holnap a szomszédban s így tovább és volt egy mendikánsa, aki minden nap eljárt a házakhoz. Azonban nem egyszer megtörtént, hogy egy teljes hétig mindennap folyton csak paszulyt főztek. Midőn aztán már ez egyhangúságot unni kezdték, a mendikáns azt az indítványt tette, hogy vegyenek egy malacot s hizlalják meg. Arany elfogadta az indítványt s mivel a háziállat gondozása majdnem teljesen a mendikánsra szorult, annyira összeszoktak, hogy a fiu akárhova ment, a malac mindig ment utána. Viszont, mikor meg akarták ölni, a mendikáns annyira sajnálta, hogy Aranynak el kellett küldenie hazulról s csak akkor ért vissza, mikor már felbontották. Ekkor aztán Arany, amint egyes részeit kivették, mindegyikre mondott egy-egy rigmust. Ebből maradt fent a következő:

Itt tüdeje, mája vére,
Hozzatok tálat;
Töltsetek hurkát belőle
S adjunk Miskának.
De bizony Mi-kának nem kell,
Mert ő sajnálja;
Ki kíséreti már őtet
Az iskolába.

Este pedig a vacsoránál a következő pohár-
köszöntőfélt mondotta:

Szét van szedve már szegénynek
Minden darabja;
Sonka, oldal és keresztcsont,
Meg lapockája.
Mi pedig most, atyafiak
Igyunk hát rája.
Adjon Isten jövőre is
Ilyen disznótort!
Te meg Miska ne sirassad,
Hogyha már megholt.

Ilyen volt Arany János első disznó-, vagyis
malactora. (Lehet, hogy e vers, mivel szájhagyó-
mány útján maradt fenn, nem szóról-szóra így
volt, de pusztán historiája is érdekes Aranyra
és életviszonyaira nézve.)

*

Aranyt a maga idejében Szalontán nem tar-
tották általánosan valami nagyon híres embernek
s a köznép mint költőt úgy ismerte, hogy »Arany
jegyző versel«. De ennyit tudtak róla.

Szász Károly 1899-ben a Csonka-torony
megnyitásakor mintegy gúnyolva a szalontaiakat,
annak bizonyítására, hogy ott még azt sem tud-
ják, ki volt Arany János, azt beszélte, hogy meg-
állított az utcán egy asszonyt és megkérdezte
tőle: Ismeri-e Arany Jánost? Az pedig így felelt:
Ismerem, csősz a temetőben, de Ferencnek hívják.
Ez ugyan megtörténhetett, de egyáltalán nem
bizonyítja azt, amit Szász Károly akart. Nem
pedig azért, mert Arany emlékét mindig nagy
kegyelettel ápolták és terjesztették Szalontán.
Arcképe a városháza dísztermében állott, szobrára
ezüst koszorút küldött a város; nevét viseli az
utca, melyben született s relikviáiból halála után
csakhamar emlékszobát rendeztek be. Most pedig
hirdeti emlékét az általa megénekelt Csonka to-
rony, melynek bejárata fölött már ott van, noha
még leplezetlenül — Aranynak hazánkban máso-
dik szobra Toldi szerelme következő soraival:

Zárt sisakon, paizson kézbe' kivont kardu
Nagyfalusi Arany, szalontai hajdu. XII. 112. v.
Debreczeni István.

Petőfi.

Ott áll a fahidon a büszke dalisten
És messze mohón a viharba kibámul,
Míg égve-lobogva a harc viharátul!
Az ajka remeg csak, — de egy szava sincsen.

Hajába bemarkol a vérszagu szellő
S hogy csattog az ágyu: a tűzfeje szédül.
Ugy érzi: a nagy Rém, hogy érte ma eljő,
Hogy csillaga-lelke lehull ma az égről...

Feléje rohannak a dóni kozákok
És úgy, amint kérte az isteni látnok:
Szívébe utat tör az elleni dárda...

És meghal a hős a kívánt csatatéren, —
De lelke, — dalában, — örök csodaképen
Ott lobog, ég a szívünkbe bezárva!

Szunyogh Barna.

Az utolsó ut.

— Sebestyén Béla. —

Figyeljete!... hallgassatok!...

Nézzétek milyen szomoruan bólingatnak a
fák hervadt lombjai. Lehullanak csöndesen a
halvány levelek s a szél felkapja őket s kergeti
határtól határig... Az én arcom is olyan sápadt,
mint az elsárgult falevelek. Én is megyek nem-
sokára oda, ahol már nem fáj semmi...

Figyeljete!...

Szemem beesett s elrévedez a sötét űrben.
Ott lebegnek előttem azoknak az árnyai, akiket
szerettem. Megyek... megyek...

Ha majd meghalok, ti ne sirassatok meg.
Ne zokogások közt kísérjete ki majd a temetőbe,
hanem vígan, kacagva, mulatva. Pajkosan szólal-
jon meg ajkatokon a nóta, daloljatok, hogy
könnyebb legyen az álmom. Így akarom én.

Ha a hold ábrándos, tiszta fénye bevilágítja
majd a sirok sötét birodalmát, jöjjetek ki ti is
én hozzám, hogy megkérdjem tőletek, hogy foly
idefent az élet, hogy elmondhassam majd, mint
álmodtam én odalent.

Óh miért is késik már olyan sokáig a halál?

Aludni vágyom, álmodni csöndben, örökké!
Álmodni azokról akiket itt hagyok, akiket sze-
rettem, az életről, mindenről ami csak boldogi-
tott s akiért — meghaltam.

Még most is szeretem.

Még most is szeretem!

Még most is megbocsátanám neki mindazt, amit velem tett. Elfelejténem gunyos kacagását, elutasító, dacos, gőgös természetét, ha most ide jönne, érzem, meggyógyulnék, vagy nem fájna ugy a halál.

Zárjátok be az ablakot. Valaki áll ott, valaki engem hív, engem vár, megyek, megyek.

Beh szép álmom is volt...

Óh miért nem haltam meg akkor, amikor még szeretett, miért hozta össze utunkat a sors, most tán boldog lennék!

De jobb így.. Én százszor megsirattam, százszor elátkoztam s százszor megbocsátottam már neki.

Most megy le a nap... mire sötét lesz már megszűntem élni...

Ne sirjatok... Fájd nekem ha könybe borult szemeteket látom. Miért is siratnátok?...

Temessetek el majd jó mélyen, tapossátok le felettem a földet, hogy vissza ne jöhessek.

Ha majd mulatozva ültök, ha vig nóta szilaj hangjai mellett élvezitek az ifjúságot, az életet, vissza jövök én is, közétek ülök, de ti már nem fogtok engem látni s amikor majd az őszi szél újra susogni kezd a falevelek közt, gondolatok reám.

Halgassátok csak milyen édes zene árad széllyel, látjátok ott azt a szomorú halvány asszonyt? Az az én kedvesem, az énekel olyan édes-bus meséket. Ő majd jobban fog szeretni engem mint ti, nem gunyol, nem fog kikacagni, hozzá megyek én most, mert ő az én életem, aranyos virágom. Jön már elébem fényes kísérettel... Ott van.. Ott jön biboros koronával, nagy barna hajával játszik az esti szellő... az esküvőre megkondultak a harangok...

Figyeljete... hallgassatok...

Ifjúsági hírek.

Az oratóriumi emléktábla. Amint már említettük az ifjúsági nagygyűlés titzagu szervező bizottságot küldött ki, amely az emléktábla felállítását dűlőre juttassa. A bizottság elnökévé Vidovich Ernőt választotta meg. Titkár Tarnócy Lajos, jegyző Venetianer Sándor lett. A bizottság elsősorban megalakította Miszti Mihály elnöklete alatt a száztagu nagybizottságot, befejezte tárgyalásait Kegyes Ferenc sarkófáragóval az impozáns emléktábla ügyében megállapította az ünnepségek részletes műsorát és a leleplezés határnapjául április 28-át tűzte ki. A bizottság nagy

lelkesséssel működik, hogy fáradozásait siker koronázza, amely reméljük nem is fog elmaradni.

A M. J. Ö. T. abból az alkalomból, hogy a főiskola ifjúsága az oratóriumi emléktáblát leleplezi, nagyszabású diszkozyűlést szándékozik rendezni, amelyen az ünnepi beszédét közéletünk egyik kitűnősége mondaná, felolvasás tartására pedig egyik legnagyobb írónkat kéri fel a Társulat.

Kántus ünnepély. A főiskolai kántus f. hó 5-én tartotta szokásos legnagyobb alapítvány osztó emlék-ünnepélyét 9 nagy alapítójának emlékeztére, mely alkalommal több mint 500 koronát osztott ki a választmány az egyes tagok között: Az énekkar megnyitó gyász éneke után nt. Csiky Lajos, mint a kántus felügyelő tanára nyitotta meg az ünnepélyt, megemlékezvén a kegyes alapítókról, a kántus multjáról és hirdette az ének fontosságát. Ezután következett az egész hosszú listát kitevő jutalmazottak megnevezése. Egy énekszám után Szabó István szavalta el Szabolcskának 3 szép kis versét a tőle megszokott hatással. A műsor első részét a kántus által előadott két szép finn dal rekesztette be, melyben nagy hatást ért el Kézy Ignác 3. th. szőlője. A második részt megkezdő vadászdal után Vidovich Ernő olvasott fel egy igen sikerült humoros elbeszélést. Ezután a kántus adott elő egy népdalegyveleget Dankó P. dalaiból, melyben igen szép volt Tukacs D. szőlője. Ezt követte Hajdu Árpád rendkívüli hatást ért vig szavalata. Végül gr. Zichy G. Rákóczi-karát adta elő az énekkar Saja Antal tk. zongorakiséréte mellett. Az ünnepélyt szép és nagyszámu közönség élvezte végig s igen jól sikerült. Azonban legyen szabad itt két dolgot felemlíteni. Nem akarjuk kicsinyelni Saja Antal urat, sem tehetségét, sem érvényesülési utját elzárni, de szerintünk nagy szegénységi bizonyítványt állított ki a kántus, midőn az akadémiai zongoristák mellőzésével tanítóképezdést kért fel. Továbbá igen nagy gyöngédtelenség és figyelmetlenség volt a rendezők részéről, hogy az akadémiai hallgatókat, mint valami „12 éven aluli“ gyerekeket „helyszűke“ cím alatt, az ünnepélyről a szószoros értelmében kizárták. Ennyit jónak és szükségesnek tartottunk felemlíteni.

A M J Ö T. f. hó 2-án tartotta legközelebbi rendes heti gyűlését a következő műsorral: Balla Bertalan kevésbbé sikerült szavalata után Vidovich Ernő elnök olvasta fel „A mese vége“ c. rövid sajátoságos mistikus színezetű sikerült elbeszélését, melyet a társulat jegyzőkönyvi köszönetben részesített. Hasonlóképen minősítette Szabó Istvánnak három elég csinos versét. Végül Fejes Gábor I. jh. olvasta fel „Elemér a sas“, c. költői elbeszélésének első énekét nagy hatással, melyet a következő gyűléseken folytatni fog.

